

מסורת הש"ס

(א) כלים פ"א פ"א ו' ושם לימא להנך מינות נגד שיש בראשון, (ב) [נעיל לו. וט"ז], (ג) [גרי הי"ף והא"ש אצין, (ד) [נעיל קנב. קב:], (ה) [שם: וביא לא.], (ו) ביא לא: (ז) ביא לא: לו.], (ח) לקמן קל: ביא כח. לו: מעלה ז: [ומוספתא דמעילה פ"א], (ט) ביא לא. [ומוספתא ביא שפ"ג], (י) [ביא לא. ע"ש], (יא) [לקמן קמו.], (יב) [רש"י], (יג) [דף לג.],

הגהות הב"ה

(א) גמ' התם היינו עומא פיון דשעתא: (ב) רש"י ד"ה ומשי התם היינו עומא:

גליון הש"ס

גמ' ובי גורין ותתן פסליה. ע"ל דף כג ע"פ תוספות ד"ה גוריה:

רבינו חננאל

ועל כתף חבירו תלות הפסח בו ולהפשיטו. וכן גלוסטרא, היא משה בכלים פרק י"א שאסר ר' יהושע לטלטלה בשבת. תוספתא בכלים בתחילת בבא מציעא קלוסטרא ר' טרפון מטמא וחכמים מטהרין. ברוריה אמרה שומטה מפתח זו ותולה בחבירו בשבת, כשנאמרו דברים לפני ר' יהושע אמר יפה אמרה ברוריה. והוא בענין הזה בעירובין בסופו. מדרכו זו ושארנו למעלה, אילו כולן כלים הן וקודם הותרת כלים נשנו אסור לטלטל בשבת. לאוכל אחת, הותרת כלים מותרין הן. וחולק רבא על רבי אליעזר ואמר דלמא אחר הותרת כלים נישנו ואסורין הן לטלטל, ודבריו פשוטין הן [מתני']. כל הכלים הניטלין לצורך, ניטלין לצורך ושלא לצורך כו'. פירש (רבא) [רבא] משנה זו, לצורך דבר שמלאכתו להיתר, כגון קערות וכוסות וכדומה להן שמוחרג למחילה לטלטלן לאכול ולשתות בהן, הללו מותרין לטלטל בין לצורך גופו לאכול בהן, בין לצורך מקומו לפנותו כדי לישב במקומו. ודבר שמלאכתו לאיסור, כגון קורנא של נפחים וכדומה לו, לצורך גופו לאכול בהן (מותר) [כגון] לפצוץ בו אגוזין מותר, אבל לצורך מקומן אסור. ורבי נחמיה אמר אפילו דבר שמלאכתו להיתר, כגון קערות וכדומה להן, לצורך גופו לאכול בהן מותר, אבל אחר שיאכל בהן אסור לטלטלן [לצורך] מקומן. ועל זה הקשה ליה אביי רבבה, למר אליבא דר' נחמיה הני קערות, כלומר שאינו מטלטלן אלא לצורך אכילה (ובדמן וכו'). ובדמן שאמר רבה דברים הללו השיבו (רבה) [רבא] לצורך מקומו

ידו על כסף חצרו.

ונועלין בו דלת: שומטו מפתח זה וסולק חצרו. ואע"ג דלריך לגופו לתלותו חצרו ולנועלה בו שומטו ע"י גרירה אבל טלטול גמור לא ואע"פ שמלאכתו להיתר לא שרי ליה לזורך גופו:

שינויי דחיקי יניחו אלא קודם החרת כלים נשנו: **קנים טעמא מאי.** מסדרין אותם במערכה: **משום איעפוש.** דלא סמכינן אינסא ומשום

ההוא פורתא שהיטנה מתעכבת בלא קנים מלילי שבת נשבת והחדשה משבת למוז"ש לא מיעפשי: **דדר"א.** מניח ידו על כתף חצירו: **שאינה מעורבת.** שהרבה בתים פתוחים לה ולא עירצו דכלים ששבתו צנחים אסור להוציאן לחצר וששבתו בחצר מותר לטלטלן בחצר שהחצר כולו רשות לעצמו הוא והצנחים מיוחדים לכל איש ביתו: **סוד הפסח.** שנטל הנגר משם: **וקא מטלטול מנא דביס בחצר.** הלכך שומטה אין דטלטול מן הזר היא אבל טלטול גמור לא: **מדוכה רבי.** דלמרי' בעירובין (דף נה.) אפילו טליא ופסי' מרוד אין ניטלין אלא לצורך תשמיש המיוחד: **בתנ"י** ה"ג במתניתין כל הכלים ניטלין לצורך כו': **גמ'** מאי לצורך דשרי מנא קמא היינו דבר שמלאכתו להיתר ומטלטלו לצורך גופו: **שלא לצורך דבר נחמיה** להיטור ומטלטלו לצורך גופו: **ולדבר דמוקי אליבא דרבי נחמיה** דלזורך גופו ולזורך מקומו מותר ע"כ

האי לצורך גופו כגון שזה התשמיש מיוחד לו דתניא לקמן בפרק חצית (דף קמו.) רבי נחמיה אומר אפילו מרוד ואפילו טליא אין ניטלין אלא לצורך תשמישן ואורך מקומו נמי לרצא לצורך גופו ותשמישן דמי ולרצה אורך גופו הוא דשרי רבי נחמיה דדוקא לתשמיש המיוחד לו וצין לרצה וצין לרצא דוקא דבר שמלאכתו להיתר אבל דבר שמלאכתו לאיסור אפילו לצורך גופו לא שרי רבי נחמיה דהאי צורך גופו לאו תשמיש המיוחד לו הוא דהא מיוחד למלאכת איסור: **לרצה אליבא דרבי נחמיה.** דלמר דבר שמלאכתו להיתר לצורך מקומו לא: **הני קערות.** לאחר אכילה היכי מטלטלי להו לסלקן מלפנינו: **ואס לאו אין מטלטלין אותם.** בשלמא לרצה כגון דאין לריך לגופה^(א) [אלא למקומה] אלא לדיךך אמאי: **וכן דנלם.** אוקימנא במסכת ביא'ה^(ב) וכן הדלת אין סומכין צבקעת. וציו"ט קיימי: **והא בקעס ציו"ט מלאכתה להיטר היא.** דלהסקה חיז וקיימא וקאסר לטלטלה לצורך

כל הכלים פרק שבעה עשר שבת

קבר.

ידו על כסף חצרו. **גלוסטרא דסנן רבי יהושע** אומר נגר שיש בראשו גלוסטרא. שראשה עב וראוי לרוך בו שום ונועלין בו דלת: **שומטו מפתח זה וסולק חצרו.** ואע"ג דלריך לגופו לתלותו חצרו ולנועלה בו שומטו ע"י גרירה אבל טלטול גמור לא ואע"פ שמלאכתו להיתר לא שרי ליה לזורך גופו: **מדוכה הא דאמרן.** לעיל [קכג:] אע"ג דשינייה רבא לעיל מחמה ללל ואציי שינייה לצורך מקומו שינויי דחיקי יניחו אלא קודם החרת כלים נשנו: **קנים טעמא מאי.** מסדרין אותם במערכה: **משום איעפוש.** דלא סמכינן אינסא ומשום

הא ר"א. ההיא דאין צינא אע"ג^(א) דצפ"ק דמגילה (דף ז:) דייקין עלה הא לענין מכשירי אוכל נפש זה זהה שוין וקאמר מתני' דלא כרבי יהודה^(ב) ור"א סבירא ליה כר"י ועדיפא מדרבי יהודה כדאמר בריש תולין (לקמן דף קלז:) איכא למימר דההוא תנא סבר לה כוותיה בחדא^(ג) דגורין י"ט אטו שבת ופליג עליה במכשירין ועוד יש לומר דאין צין דצ"ק דמגילה מיירי צמילי דאורייתא ואין צין דהכא היינו דתנן צמשיין (ביא' ד' לו:) דמייירי צמילי דשבות ואינו מענין אחד מדע דהכי פריך עלה צפ' משילין כדפריך הכא צשמעמא ולא פריך צפ"ק דמגילה והא דדייק התם הא לענין מכשירין זה זהה שוין לא דייק בפרק משילין: הא

לצורך: גמ' מאי לצורך ומאי שלא לצורך אמר^(א) רבא לצורך דבר שמלאכתו להיתר לצורך גופו שלא לצורך דבר שמלאכתו להיתר לצורך מקומו ודבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו אין לצורך מקומו לא ואתא רבי נחמיה למימר ואפילו דבר שמלאכתו להיתר לצורך גופו אין לצורך מקומו לא אמר ליה רבא לצורך מקומו שלא לצורך קרית ליה אלא אמר רבא ג' לצורך דבר שמלאכתו להיתר בין לצורך גופו בין לצורך מקומו שלא לצורך ואפי' מחמה לצל יודבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ולצורך מקומו אין מחמה לצל לא ואתא רבי נחמיה למימר ואפילו דבר שמלאכתו להיתר לצורך גופו ולצורך מקומו אין מחמה לצל לא יתיב רב ספרא ורב אחא בר הונא ורב הונא בר חנינא ויתבי וקאמרי לרבה אליבא דרבי נחמיה הני קערות היכי מטלטלין אמר להו רב ספרא מידי דהוה אגרף של רעי אמר ליה אביי לרבה למר אליבא דרבי נחמיה הני קערות היכי מטלטלין להו אמר ליה רב ספרא חברין תרגמה מידי דהוה אגרף של רעי איתיביה אביי לרבא^(א) מדוכה אם יש בה שום מטלטלין אותה ואם לאו אין מטלטלין אותה הכא במאי עסקינן מחמה לצל איתיביה^(ב) ושוין שאם קיצב עליו בשר שאסור לטלטלו הכא נמי מחמה לצל והא דתנן^(ג) האין סומכין את הקדירה בבקעת וכן בדלת והא בקעת דביום טוב דבר שמלאכתו להיתר הוא אלמא דבר שמלאכתו להיתר בין לצורך גופו בין לצורך מקומו אסור התם^(ה) מאי טעמא כיון דבשבת דבר שמלאכתו לאיסור הוא גזירה יו"ט אטו שבת וכי תימא שבת גופיה תישתרי דהא דבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ולצורך מקומו שרי י'הני מילי היכא דאיכא תורת כלי עליו היכא דליכא תורת כלי עליו לא^(א) ומי גזרינן והתנן^(ב) ימשילין פירות דרך ארובה ביום טוב האבל לא בשבת ומי לא גזרינן והתנן^(ג) יאיין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד אמר רב יוסף לא קשיא הא ר' אליעזר הא רבי יהושע^(ד) דתניא אותו ואת בנו שנפלו לבור ר' אליעזר אומר מעלה את הראשון על מנת לשוחטו ושוחטו והשני עושה לו פרנסה במקומו בשביל שלא ימות ר' יהושע אומר מעלה את הראשון על מנת לשוחטו ואינו שוחטו ומערים ומעלה את השני רצה זה שוחט רצה זה שוחט י'ממאי דילמא עד כאן לא קאמר ר' אליעזר התם אלא דאפשר לפרנסה אבל היכא דלא אפשר לפרנסה לא אי נמי עד כאן לא קאמר רבי יהושע התם דאפשר בהערמה אבל היכא דלא אפשר בהערמה לא אלא אמר רב פפא לא קשיא הא בית שמאי הא בית הלל דתנן בית שמאי אומרים אין

גופו למלאכה אחרת וכל שכן לצורך מקומה: ומשני הספ^(א) **טעמא כיון דשצצם.** אסור דהא צקעת צצצת מלאכתה לאיסור היא ציוס טוב נמי אסור גזירה י"ט אטו שבת: **משילין פירות דרך ארובה ציוס טוב.** צדיהא תנן אבל לא צצצת. פירות השטוחים על הגג לייבשן וראה גשמים ממשמששים ובאין משילן לאחר דרך ארובה גג דלא טריחא מילתא דנופלין מאליהן. אלמא דלא גזרינן. ופרכינן ומי לא גזרינן והסתן אין צין כו': **לא קשיא הא.** דתנן משילין דשרי טריחא ציו"ט משום איבוד ממון רבי יהושע היא שהמיר להעלות צהמה צהערמה מן הצור: **והא.** דתנן אין צין כו' ר"א היא: **דאפשר צהערמה.** דמיחזי כמאן דעביד לצורך יו"ט אבל גצי משילין דליכא הערמה לדמויי להתירא לא: אין

שלא לצורך קרית ליה. אלא אמר [רבא] לצורך דבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ולצורך מקומו אין מחמה לצל לא. ואתא ר' נחמיה למימר דאפילו דבר שמלאכתו להיתר לצורך גופו ולצורך מקומו אין, מחמה לצל לא. מותרב אביי (לרבה) [ורבא] לדיךך דאמרת דבר שמלאכתו לאיסור אפילו לצורך מקומו מטלטל, והרי מדוכה שאינה מטלטלת אלא לצורך גופה אם יש בה שום, אבל אין בה שום לצורך מקומה אסור לטלטלו. ופריך ליה הכא במאי עסקינן בשצורך לטלטלה, להסירה מן החמה שלא חיבקע ולהניחה בצל. וכן שאר השמועה כולה פשוטה היא. והלכתא כרבנן וכדמוקים לה (רבה) [רבא] דהכין סוגיא דשמעתא כולה.

עין מושפט נר מצוה

יד א מיי פכ"ו מהלכות שבת הלכה ט סמג לאוין סה טושי"ע אר"ח סימן שיג

יב ג ב מיי פכ"ה שם הלכה ג סמג שם טושי"ע אר"ח סימן שח

ד:

ב ד מיי שם טושי"ע שם סעיף ג:

בא ה מיי פ"ד מהלכות יו"ט הלכה יא טור שרי"ע אר"ח סימן תקב

בב ו מיי פכ"ה מהל' שבת הלכה ו טושי"ע אר"ח סימן שח סעיף ז:

בג ז מיי פ"ה מהלכות יו"ט הלכה ה טור שרי"ע אר"ח סימן תקכא

סעיף ה:

בר ח טושי"ע אר"ח סימן שלח סעיף ז:

בח ט מיי פ"א מהלכות יו"ט הלכה ה טור לאוין עמ טושי"ע אר"ח סימן תלח סעיף ה:

מוסף רש"י

אין סומכין את הקדירה בבקעת. קסבר לא נתנו עזים אלא להסקה לפיכך מוקלין סן אכל כל תשמיש (ביצה דכב.) משילין פירות דרך ארובה. מי שיש לו סטיון ושטרין שטוחין על גגו להתיבש ורואה גשמים ממשמשין ונאין, היינו לו לנחות והסליך דרך ארובה שצננו וכן טעמל לאין לבלע טריחא יתיבה, ודוקא ארובה דכל ארובה נלמנלה נמטה היא בתקרת הגג אכל תמן כיון גג שמוקף מחילה ותלון כמותל ולריך להנכיחו עד התלון ולהשליכו לא בתקין (ביצה דח). אין בין יו"ט לשבת. להיות מותר למחילה ציו"ט מה שסו"ר בשבת, אבל לענין עושין יח הרבה, שזה בקרילה וצרכת אין בלא גרידא (מגילה דז.) אותו ואת בנו שנפלו לבור. יו"ט, ואין ענינם לחיים למשקט ציוס אחד (עירי קי.) וכו"י וביצ"ו ביצה לו.) ואינו שוחטו. שמאל לו עלילה שפא חצרו שמן ממנו (עירי קי.) דאפשר בהערמה. דלא מוחלח מילתא דלהלל ממוט מטיין, והסולא אומר הראשון שהעלה כמות הוא והשני יפה היטנו (ביצה דז.) אבל היכא דלא אפשר בהערמה. דהכל יודעין שלא ייעס ואפי עשה אלא להליל, ומוללין באסור יו"ט. (שם.)

מוסף תוספות

א. יו"ט לשבת, כו' אליעזר. מוס' הרא"ש. ב. דר' אליעזר גופיה לית ליה ארובה. מוס' הרא"ש. ג. דר' יהודה שרי אפי' מכשירי אוכל נפש דיי"ט היכא דאי [א]פשר לעשותן מעיו"ט. מוס' הרא"ש. ד. בהדיא דארתו ואת בנו. מוס' הרא"ש.

^[1] דבני דבני ממות הסס אין להם הנזה ונראה דצ"ל אבל רבה אמר דלאחר החרת כלים וכו'